

Geçmişin Hazineseleri: Ortak Kültürel Mirasımız

Tarihî Varlıkların Türleri

1. Tarihî Mekân

Geçmişte yaşanmış insanlara ait kalıntıların olduğu yerlerdir. (Örnek: Efes Antik Kenti - İzmir)

2. Tarihî Eser

Eskiden konaklama, savunma, eğitim gibi amaçlarla yapılmış binalardır. (Örnek: Topkapı Sarayı - İstanbul)

3. Tarihî Nesne

Geçmişten kalan eşya, silah, takı veya heşeklerdir. (Örnek: Kaşıkçı Ehnası)

Kültürel Miras: Geçmişten bugüne ulaşan, bir milletin tarihini, kültürünü ve yaşam biçimini yansıtan değerli varlıklardır. Tarihî Varlıklar Geçmişteki insanların bilim, sanat, mimar gibi alanlarda yaptığı, günümüze ulaşan eserlerdir.

UNESCO ve Dünya Mirası

UNESCO İnsanlığın Ortak Mirasını Korur:

Birleşmiş Milletler'e bağlı bu kurum, dünyadaki önemli kültürel mirasları "Dünya Mirası Listesi" ile belirler ve korunmalarına yardımcı olur.

Somut Kültürel Miras

Göze görüp dokunabildiğimiz miraslardır. Kalalar, saraylar, antik kentler gibi. Örnekler: Kapadokya (Nevşehir), Nemrut Dağı (Adıyaman), Efes Antik Kenti (İzmir), Göbeklitepe (Şanlıurfa).

Somut Olmayan Kültürel Miras

Gelenekler, görenekler, törenler, bayramlar ve el sanatları gibi yaşatılan değerlerdir. Örnekler: Türk Kahvesi ve Gelenegi, Mevlevi Sema Törenleri, Ebru Sanatı, Nevruz Bayramı, Isık Dili (Kuş Dili).

Mirasımızı Kimler Korur?

Türkiye'de Mirası Koruyan Kurumlar:

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Belediyeler ve sivil toplum kuruluşları bu önemli görevi üstlenir.

Mirasımızı Neden Korumalıyız?

Tarihimizi Öğreniriz
Geçmişte insanların nasıl yaşadığını anlamamızı sağlar.

Geleceğe Aktarırız
Bizden sonraki nesillerin de kendi kültürlerini öğrenmesine yardımcı olur.

Ülkemizi Tanıtırız
Turistlerin ülkemizi ziyaret etmesini sağlayarak turizme katkıda bulunur.

Kültürel Bağ Kurarız
Farklı toplumlar arasında dostluk ve anlayış köprüleri kurar.

Tarihe Yolculuk: Anadolu'nun İlk Sakinleri

1. Adım: Avcı ve Toplayıcı Yaşam (Göçebe Hayat)

İlk İnsanların Yaşamı: Göçebe ve Doğaya Bağlı

İnsanlar harika, karınma ve güvenlik ihtiyaçlarını karşılamak için doğaya tamamen bağımlı, göçebe bir hayat sürüyorlardı.

Nasıl Besleniyorlardı?
Yakını bitkileri ve meyveleri toplayarak, hayvanları avlayarak kalınlarını doyuruyorlardı. Üretim yapmıyorlardı.

Mızrak

Nerede Yaşıyorlardı?
Su kaynaklarına yakın, güvenli mağaralarda ve doğal sığınaklarda barınıyorlardı.

Anadolu'daki İlk Yuvalar: Mağaralar
Antalya'daki Karatö ve Beldiki, İstanbul'daki Yarımburgaz ve Basiantep'teki herik keper mağaraları bu döneme aittir.

Geçmişin İzleri: Arkeoloji
Mağaralarda bulunan taşınaklarından aletleri inceleyen bilim dahnı arkeoloji, bu işi yapanlara arkeolog denir.

2. Adım: Yerleşik Hayata Geçiş (Büyük Değişim)

Tarım Devrimi Başlıyor!

İnsanlar zamanla toprağı ekip biçmeyi (tarım) ve hayvanları evcilleştirmeyi öğrendi. Bu, hayatlarını tamamen değiştirdi.

Buğday başağı

Evcilleştirilmiş keçi

İlk Köyler Kuruluyor

Artık sürekli göç etmek yerine, tarım yaptıkları toprakların yonına berpişten evler yaparak ilk köyleri kurdular.

3. Adım: Anadolu'daki İlk Yerleşimler

Göbeklitepe (Şanlıurfa): Dünyanın En Ezki Tapmağı
Yaklaşık 12 bin yıl önce avcı-toplayıcı insanlar tarafından ibadet etmek için yapılmış, üzerinde hayvan figürleri olan dev T şeklinde taşlardan oluşur.

Çayönü (Diyarbakır): Anadolu'nun İlk Köylerinden
Burada yaşayanlar buğday ve mercimek yetiştirmiş, hayvan boynuzlarından orak yapmış ve zamanla taş temelli evler inşa etmiştir.

Çatalhöyük (Konya): Sokaksız Şehir
Evler birbirine bitişikti ve sokak yoktu. İnsanlar evlerine çatılardaki bir delikten merdivenle girip çıkıyorlardı.

Hacilar (Burdur): Savunmalı Yerleşim
Etrafı savunma duvarlarıyla çevriliydi. Kerpiçten yapılmış, tahıl depoları olan dertgen evlerde yaşıyorlardı.

4. Adım: Yeni Bir Toplum Doğuyor (Yerleşik Hayatın Sonuçları)

Ticaret Başlıyor: Takas (Değiş Tokuş)

İnsanlar ihtiyaçlarından fazla ürettikleri ürünleri (tahıl, tuz, obsidyen) başka ürünlerle değiştirmeye başladı.

Yeni Meslekler Ortaya Çıkıyor

Çömsöçilik, madencilik, takosılık gibi zanaatlar gelişti. Bu durum toplumda iş külümonü başlattı.

Anadolu: Ortak Mirasımız
Anadolu'daki bu ilk yerleşim yerleri, tüm insanlığın ortak kültürel mirasının önemli parçalarıdır ve İne gelişini anlatır.

Ortak Mirasımız: Mezopotamya ve Anadolu Uygarlıkları

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

Zigguratlar: Çok katlı bu yapılar; gözlemevi, okul, yönetim merkezi ve tahıl ambarı olarak kullanılırdı.

Sümerler (MÖ 4000 - 2350)

Yazının İcadı:

Çivi Yazısı (MÖ 3200)

Tarihi çağları başlatan bu icat, ürünleri kaydetmek için kullanıldı. Kil tabletler ilk kitap örnekleridir.

İlk Yazılı Kanunlar

Kral Urugagina tarafından hazırlanan bu konunlar, toplumda adaleti sağlamayı amaçladı.

Tekerleğin İcadı

Önce çömlek yapımında, sonra ulaşım ve savaş arabalarında kullanılarak hayatı kolaylaştırdılar.

Bilim ve Matematik

Saati, dakikayı ve saniyeyi bildular. Bir dairenin 360 derece olduğunu hesapladılar.

Babilliler

Mimari Harikaları

Dünyanın Yedi Harikası'ndan biri olan Babil'in Asma Bahçeleri ve İhtar Kapısı en ünlü eserleridir.

Hammurabi Kanunları

Kral Hammurabi'nin hazırladığı bu kanunlar, "kısasa kısas" (göze göz, dişe diş) anlayışına dayanıyordu.

Asurlular

Anadolu ile Ticaret

Anadolu'da ticaret kolonileri kurdular ve çivi yazısını Anadolu'ya taşıdılar. Kültepe'deki tabletler bunun kanıtıdır.

İlk Kütüphane

Kral Asurbanipal, başkent Ninova'da dünyanın ilk kütüphanelerinden birini kurdu.

Sonuç: Hepimizin Mirası

Neden "Ortak Miras" Diyoruz? Bu uygarlıkların bulduğu yazı, hukuk, bilim, para ve sanat gibi yenilikler, bugünkü modern dünyanın temelini oluşturduğu için tüm insanlığın ortak mirası kabul edilir.

Mezopotamya: Uygarlığın Doğduğu Yer

Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan, verimli toprakları nedeniyle "Münküt ffilal" olarak da bilinen bölgedir.

Fırat

Dicle

Hititler

Tarafsız Tarih Yazıcılığı

Krallar, yaşanan olayları "Anai" adı verilen yıllıklara yazdırarak tarihin objektif yazılmasını başlattılar.

İlk Yazılı Barış Antlaşması: Kadeş

Mısırlılar ile imzaladıkları bu antlaşma, dünya tarihindeki ilk uluslararası barış antlaşmasıdır.

ANADOLU UYGARLIKLARI

Lidyalılar

Paranın İcadı

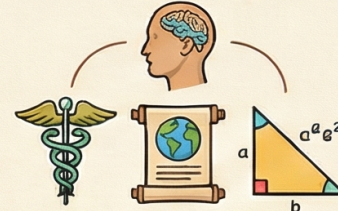
Parayı icat ederek takas (değiş-takus) devrini biürdiler ve ticareti hızlandırdılar.

Kral Yolu

Bu ünlü ticaret yolunu kullanarak zenginleştiler ve tüccarların mallarını koruyarak sigortazdığın temelini attılar.

İyoniyalılar

Bilim ve Felsefenin Merkezi

Özgür düşünce ortamı sayesinde Hipokrat (tıp), Herodot (tarih) ve Pisagor (matematik) gibi önemli bilim insanları yetiştirdiler.

Mimari ve Sanat

Efes Antik Kenti ve Artemis Tapmağı gibi günümüze kadar ulaşan önemli mimari eserler bıraktılar.